

IBRIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Bogdan, Constantin
CREATORUL TRENULUI / Constantin Bogdan –
București: Paul Editions, 2022

ISBN: 978-606-9703-24-3

Corectură: *Lucia Gruescu*
Tehnoredactare: *Paul Editions*
Coperta: *Lucian Enache*

Paul Editions

Casa Presei Libere, nr. 1, Corp C, Sector 1, București
www.pauleditions.ro

e-mail: pauleditions@gmail.com, office@pauleditions.ro,
vanzari@pauleditions.ro, nicoleta.petcu@pauleditions.ro,
mihaela.enache@pauleditions.ro
tel: 0730.660.427; 0731.884.583

Tipar: ARTPRINT

E-mail: office@artprint.ro

FAPTE ȘI OAMENI MARI

Viața marelui inventator Stefenon

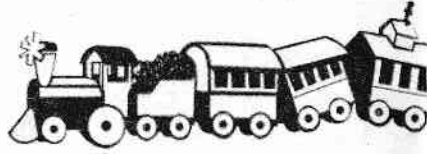
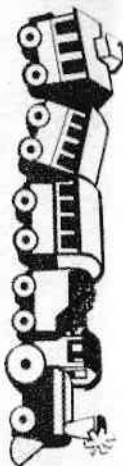

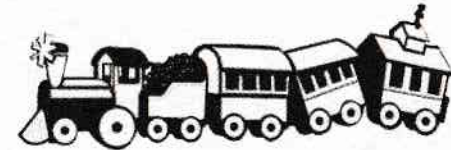
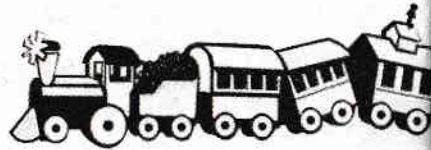
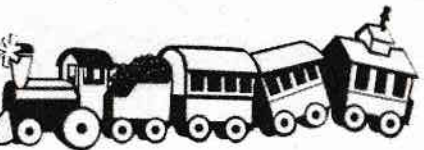
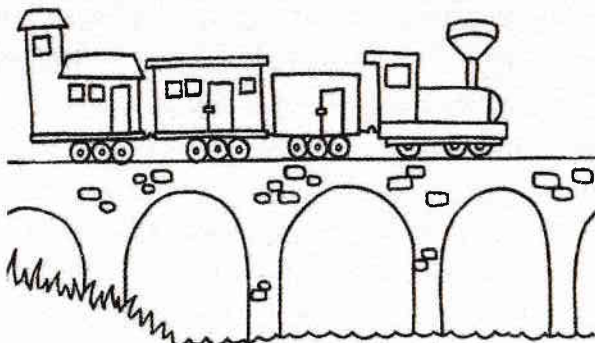
Paul Editions

CUPRINS

Scurtă introducere	5
Un copil iscoditor	9
În luptă cu viața	25
Scurtă fericire	37
Întâia locomotivă	55
Trenuri... Trenuri...	67
Un proces de pomină	79
Moartea lui Stefenson	94

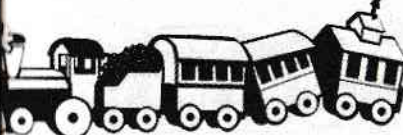
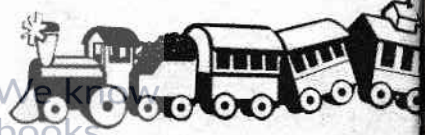
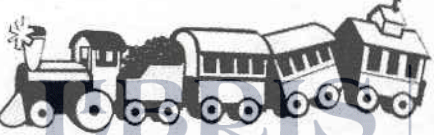

UN COPIL ISCODITOR

La șoseaua mare, nu departe de Wylam, în Țara Galilor din Anglia, se afla o căsuță numită de locuitori „căsuța de la șosea”. Aici își adăpostea familia bătrânul Bob – poreclit astfel, deși era încă în puterea vârstei, pentru felul domol de a vorbi și mai cu seamă pentru că umbla cocoșat.

În fiecare dimineață pornea de acasă către minele de cărbuni de dincolo de Wylam, unde era fochist la pompa de apă. Și de ani, iarna, ca și vara, îl ajungea din urmă, în marginea podului de lemn după râul Cryton, diligența cu pasageri și poștă.

Vizitiul pocnea de trei ori din biciul lung cu care atingea adesea caii înaintași. Văzduhul și lunca din apropiere răsunau ca

și cum s-ar fi descărcat o pușcă, Bătrânul Bob se oprea la marginea podului, se îndrepta nițel din spate și aștepta trecerea poștalionului. Vizitiul, ca de obicei, încetinea trapul cailor și în dreptul podului îl întreba în glumă pe fochist, la fel, de ani:

- Bob, ce-ți mai face nevestica Bella?
- Bine, bine!, răspundea fochistul.

Căci frumoasa Bella, cu vreo zece ani în urmă se căsătorise cu Bob împotriva voinței părinților, din casa cărora fugise. Tot ținutul vorbise de această întâmplare ciudată, căci frumoasa Bella părăsise familia ei, care era destul de înstărită, ca să se mărite cu un nevoiaș cu înfățișare de moșneag.

— D-apoi copiii ce-ți fac, Bob?, întreba iar vizitiul stăpânindu-se să nu râdă.

— Bine, bine! Ce să facă? Mănâncă!, răspundea fochistul și mai întunecat, amintindu-și cu câtă trudă izbutea să țină casa.

— Bravo Bob!, izbucnea vizitiul cu veselie, pocnind încă o dată din biciul lung.

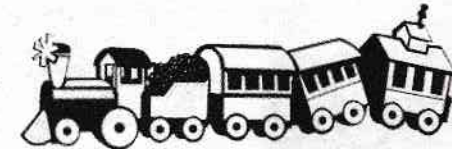
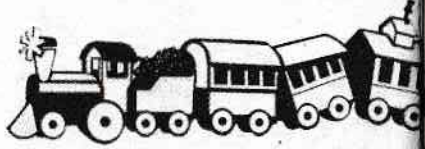

Să știi că duminica viitoare am să vin să te văd!

— Vino! vino!, răspundea din urmă bătrânul Bob, deși de ani auzea aceste cuvinte ale vizitiului și de ani nu-i călcase nimeni pragul casei.

Slujba de fochist și-o făcea la mina de cărbuni de lângă Wylam, cu tragere de inimă. Dacă pompa mergea bine, era mulțumit și bătrânul Bob, și directorul uzinei, ginerele lordului Halingaw. Dacă pompa nu mai trăgea bine apa din puț, bătrânul Bob îi da ocol bombănind, umbla în jurul ei cu un clește și un ciocan, dar nu se pricepea pe unde s-o deșurubeze și cum s-o repare. Directorul minei era nevoit să aducă un mecanic de la Darlington, care nu venea întotdeauna la timp și atunci toți lucrătorii, cu felinarele aprinse în mâini, trebuiau să aștepte câte o zi și chiar două, la gura minei.

Bătrânul Bob era să-și piardă slujba de câteva ori și numai mila de biata familie

adăpostită în căsuța de la șosea opri pe ginerele lordului să-l arunce pe drumuri.

În asemenea împrejurări, leașa fochistului nu mai creștea, pe când greutatea casnică se înmulțeau. Fiecare copil care venea pe lume în căsuța de la șosea umplea de lacrimi ochii frumoasei Bella și de amărăciune inima tatălui.

Doi copii fură luați de suflet de un morar din Scoția, rudă îndepărtată cu frumoasa Bella. Dar ce puteau face sârmanii părinți cu al treilea, care bătea cu putere la porțile vieții?...

Într-o răcoroasă zi de primăvară, la 4 martie 1779 veni pe lume, în căsuța de la șosea, al treilea băiat și fochistul hotărî să-l țină pentru el. Vorbi directorului uzinei și ceru îngăduirea să lucreze și câteva ore din noapte, ca să poată să-și țină familia mai omenește.

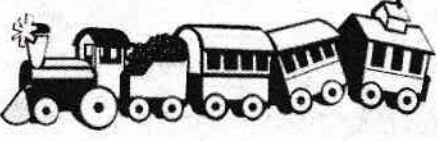
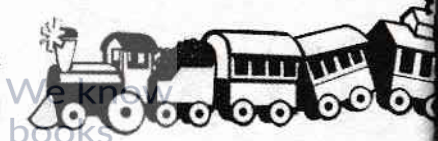
Dar George se dovedi norocos pentru familia Stenison. În loc de a fi povară, începu să fie de ajutor chiar la 3 ani, ducând tatălui mâncarea la mină, iar

în timpul zilei ușurând munca mamei. Când avea 4 ani George se arată atât de ascultător și de cuminte, că se putu duce la Wylam să facă unele mici târguiești, ca mama să nu piardă vremea. Frumoasa Bella își cumpărase în rate o mașină de cusut și primea de lucru de la unele familii mai înstărite de la Wylam, cărora le cosea rufăria de casă și a copiilor.

În Wylam, de la 5 ani, copiii urmau școala primară în casa pastorului. Ei învățau să-și scrie numele, să citească versete din Biblie și să cânte în cor, în fiecare duminică, în biserica târgului.

George n-avea parte de asemenea fericire. El trebuia să-și ajute mama, când nu era trimis să ducă mâncare tatălui la mină sau cu treburi în târgul din apropiere, să pună mâna la pregătirea bucatelor, la tăiatul lemnului, la adusul vreascurilor din luncă, la spălatul vaselor și al rufelor.

— George al nostru ar fi trebuit să fie fată, zise într-o seară de iarnă bătrânul Bob,

văzându-l la gura focului împletind corapi, alături de mama lui.

Hărnicia copilului de la căsuța de la șosea ajunsese cunoscută și în Wylam.

— O să te trimit la bătrânul Bob, să te crească așa cum l-a crescut pe micul George!, îi amenințau mamele din târg pe copiii lor răsfățați.

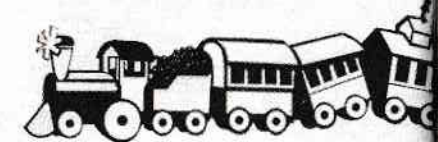
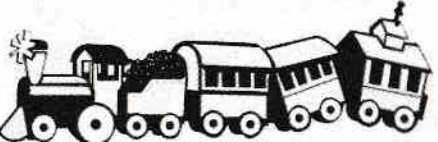
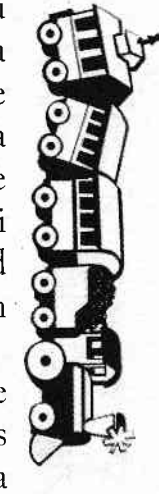
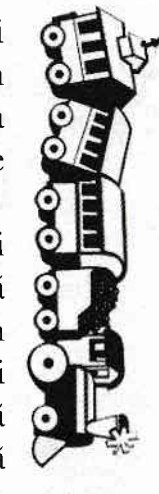
Numele lui George Stephenson de la 6 ani fu înscris în actele Primăriei din Wylam, ceea ce nu se întâmplase cu niciun copil dinaintea lui și nici cu altul după: George se angajă să pască cele 5 vaci ale văduvei bogătaşului Liney, mort pe neașteptate. Băiatul de la șosea se îndatora, cum scrie în actul păstrat până azi în arhiva primăriei, să păzească vacile din zori de zi până-n seară, să nu îngăduie nimănui să le mulgă în luncă, iarna să le coboare fân din pod în iesle, primind pentru osteneala lui patru penny pe zi, atât iarna, cât și vara, precum și o jumătate litru de lapte, numai vara, în timpul iernii vacile dând mai puțin lapte.

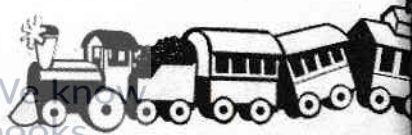

La 8 ani, cu o simbric de 4 penny pe zi și o jumătate litru de lapte, George Stephenson era mai bogat decât părinții lui, cărora după o zi de muncă nu le mai rămânea de obicei nimic.

Băiatul se împăca repede cu noua lui îndeletnicire, ba i se păru mai frumoasă ca la gura sobei și la căldarea cu vase. În luncă auzea cântecul a tot felul de păsări și ca să pună mâna pe unele din ele începu să le învețe graiul. Odată, tăie într-o tulpină de soc un fluier cu 5 găurele. Îl umplu cu apă și ascuns într-un tufiș, făcea ca mierla și privighetoarea atât de aidoma, că unele păsări ademenite veneau până sub mâna lui. Altădată, ca să-i treacă ziua lungă de vară, din șindrile vechi și cuie găsite, alcătui o moară de apă, cu două roți, privind îndelung și cu bucurie cum se învârteau în râul din apropiere.

O singură osteneală îi cerea lui George meseria de văcar: să facă drumul pe jos înainte de revărsatul zorilor, de la căsuța

de la șosea până la Wylam și de aici până la pășunea din marginea luncii, cu vacile văduvei Liney. Dar descoperi și aici un șiretlic, ca să-și ușureze sarcina. Băgă de seamă că vacile se deprinseseră cu fluierul lui de soc și că uneori, când pornea la prins mierle, se țineau după el până-n inima luncii. Astfel că băiatul încercă o dată să nu se mai ducă până la Wylam, ci de la marginea podului chemă vacile cu fluierul. După o vreme, vacile văduvei Liney se arătau pe șosea și se luau apoi după el, la pășunat.

Dar toate aceste jocuri nu-l mai mulțumiră pe George, din ziua când văzu de-aproape mașina cu aburi care pune în mișcare pompa de la mina de cărbuni.

Bătrânul Bob căzu la pat lovit de o cumplită durere de șale și nu se putu mișca din loc, abia stăpânindu-se să nu răcnească. George fu trimis la mină, să țină locul tatălui, să arunce cărbuni în cuptorul mașinii cu aburi – și nimeni nu

se gândi că o asemenea muncă depășea puterile copilului. George munci cu lopata mare, din greu, câteva ceasuri și simțind că puterile i se sfârșesc, lăsa unealta și inventă un mijloc ca de la sine să alunece cărbunii în cuptor, sub cazan. Făcu o capră din 4 stinghii groase de lemn, pe care minerii le foloseau să sprijine pereții în gangurile subterane, și pe două scânduri proptite de capră – cu ajutorul a doi oameni – împinse deasupra vagonetului de cărbuni. Înnădi un jgheab din alte două scânduri care porneau de la vagonetul de pe capră până jos, la cuptorul de sub cazan. Era de-ajuns acum să se urce pe vagonet cu lopata, să împingă binișor cărbunii pe jgheab, care curgeau aproape de la sine.

De ani bătrânul Bob, ca și fochiștii dinaintea lui, muncea din greu cu lopata încărcată de cărbuni ca să țină focul de la mașina pompei; băiatul însă preschimbase această muncă într-un joc lesnicios!

Nemaiavând prea mult de lucru la

